

P. DAKŠOVATEL / 7. es edrovi svojnietes2 o m...
 Zvláštní druh falšování české literatury vytvářejí již celá desetiletí různé antologie. Sloužily až na výjimky téměř vždycky dočasným oficiálním požadavkům, a tak se jim dařilo interpretovat zcela jednostranně minulost české poesie, z níž se postupně z ječné antologie do druhé otročky převáděly ukázky vyhovující vkusu a potřebám režimu. Mezi tyto deformující výběry patří i nová publikace "Nachový plamen" vydaná v roce 1984 v nakladatelství Čs. spisovatel. Hodlala "podať obsežný a podnětný obraz vývoje české socialistické poesie po 2. světové válce," praví se v pořadatelských slověch. Antologie vychází současně jako četba pro žáky středních škol, schválená ministerstvem školství a má tedy "sloužit především literární výchově mládeže." Pořadatel, jímž je aktivní spolupracovník všech posrpnových rad a předsednictev, normalizátor Otakar Chaloupka, upozorňuje, že se "snažil proporcemi zastoupení jednotlivých tvůrců v textu naznačit, jakou měrou od osvobození formulovali podobu českého písemnictví, především se však pokouší uplatnit dynamické vývojové hledisko na tvorbu."

Posuďme tedy nejdříve Chaloupkovy "proporce". Kdežto ze Seiferta nebo Halase je tu jenom pět básní, takový výtečník jako Skála tu má deset a Pilař devět ukázek, Z Floriana, Kainara a Vyhliďala otiskl pořadatel po šesti kusech... "Dynamickým hlediskem", jinak blížeji v textu nevyloženým, myslí Chaloupka zřejmě přemíru nedozrálých veršů autorů, jako jsou Moravcová, Peterka, Skarlant, Odehnal, Brandejs, Pelc, Čejka a další sem zařazení členové "nadějně směny" rekrutující se po roce 1970 z někdejší literární líhně SSM. Z nich prý "lze usuzovat na charakter poezie příštích básnických generací."

Vskutku, vypadalo by to s českou poesií špatně, kdyby tomu tak bylo a kdyby se příští vývoj měl ubírat cestou tohoto uměleckého eklekticismu, zcela neosobitého, i směrem cynické přísluhovačské amorality těchto autorů. Naštěstí tomu tak není.

Posuďme ještě, kdo všechno v Chaloupkově antologii nebyl vzat na milost. Stačí uvést jen jména, abychom poznali, s jakým záměrem pořadatel přistoupil k své práci. Umlčuje vědomě nejen jednu, ale hned několik básnických generací, a tak úmyslně znetvořuje pravdu o posledních čtyřiceti letech. Ani verš si tu nepřečtete od Koláře, Kriebla, Hanče, Haukové, Vokolka, Fikara, Skácela, Holuba, Hiršala, Wenzla a jiných, ani od mladších Kabeše, Wernische nebo Hejdy. Opomenuti jsou tak významní básníci, bez nichž si nelze vývoj české poesie představit, jako jsou Zahradníček nebo Lazecký. Stokrát víc znamená v poezii Kostohryz, Renč, Kameník, Řezníček a mnozí další, kteří v Čechách mohou nyní vycházet pouze ve strojových opisech, než mnozí zcela efemerní psavci zařazení do antologie, jako třeba Rybák, Bart, Bojar a jiní.

Přírozeně, že tento režimový antologista neuzná za potřebné třeba se jen zmínit o takových básnících, jako jsou Blatný, Jelínek, Listopad, Lederer, Diviš, Kovtun a další, jejichž díla vycházejí v zahraničí a kteří přesto plným právem patří do české poválečné poesie a zaujali v ní místo již pevně a nenahraditelné.

Pozornost si zaslouží kromě Chaloupkovy matematické úvahy, s níž milostivě rozděloval počet básní a vytištěných řádků, také to, co z poesie vybíral. I v tom se projevil jako přímý falšovatel. Třeba z Holana sem umisťuje především jeho verše o květnových dnech roku 1945, nevýrazný - úmyslně - je výběr ze Seiferta soustředěný jen k miniaturám intimního charakteru. Zkresluje i obraz Závady a Kainara, jejichž poslední básně plné deziluze nebere vůbec na vědomí.

Chaloupka se školáckou opovážlivostí štolloyského typu neváhá konstituovat i základní vývojovou linii, jež "zosobňuje kontinuitu naší socialistické poezie od roku 1948 do současnosti." Hle, jaká to jsou jména: Skála, Rybák, Pilař, Šajner, Taufer, Závada, Florian. /Kdepak Seifert, Holan, Mikulášek atd! /Přírozeně, že se tím nepodařený pořadatel zesměšňuje spolu se svými údoly před vědoucím čtenářem sám.

Humoristické úrovně dosahuje v úvodu ke sborníku "Nachový plamen" Jaromíra Nejedlá. Nazvala jej "Česká poezie od května 1945 do našich dnů" a prokázala tu značnou dávku nevědomostí. Po roce 1945 jsou jí vrcholem nedokonale veršíky Neumannovy "Bezedný rok" a Nezvalovy rýmováčky "Švábi" a "Historický obraz". Halasovu sbírku "A co", jež je do jisté míry rozhodujícím předělem české poesie, nebere vůbec na vědomí. Literární škváry jako Skálův "Máj země" nebo "Fronta je všude" nebo Pilařovy a Taufrovy knížky

jsou jí vrcholem! Samozřejmě o Seifertově tvorbě ze sedmdesátých a osmdesátých let ani řádku! A tak by se dalo usvědčit Nejedlou i z dalších omylů i vědomých lží.

Probírat se antologií "Nachový plamen" není věru potěšující úkol. Proto raději zakončeme svou zprávu o ní konstatováním, že do řady těch, kteří překrucují pravdu o české literatuře a poezii - k Hrzałové, Blahynkovi, Ržounkovi, Peterkovi a jiným - se nyní připojí i další adepty - Otakar Chaloupka. Svým "Nachovým plamenem" se u svých nadřízených jistě dobře zapsal. Tam se každá lež ocenuje.

IGNOTUS